C/2024/6861

2024.11.28.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság állásfoglalása

Az EU demokratikus fejlődésének feltérképezése: állásfoglalás a következő jogalkotási ciklushoz

(C/2024/6861)

Előadó: **Christa SCHWENG (I. csoport)**
Cinzia DEL RIO (II. csoport)
Ioannis VARDAKASTANIS (III. csoport)

Jogalap:	az eljárási szabályzat 52. cikkének (4) bekezdése
Elfogadás a plenáris ülésen	2024.9.18.
Plenáris ülésszak száma:	590.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	193/7/6

TARTALOMJEGYZÉK

Oldal

1. Az EU demokratikus fejlődésének feltérképezése: állásfoglalás a következő jogalkotási ciklushoz 1
2. Az EU öröksége: a jövőbeli kihívások határozott kezelésének sikere 2
3. Az EU mint a béke, a biztonság, a kereskedelem és a fejlődés globális szereplője 3
4. Őrizzük meg értékeinket, az alapvető jogok tiszteletben tartását és a sokféleséget 4
5. Felkészülés a bővítésre és a reformokra 5
6. Az EU fenntartható és inkluzív növekedésének, versenyképességének és beruházásainak biztosítása 6
7. A biztonság szociális dimenziója: foglalkoztatás, készségek és igazságos átmenet 9
8. Az egészség és a tisztességes életkörülmények biztosítása: szilárd társadalmi dimenzió 11
9. A polgárok részvétele, erős civil társadalmi tér és érdemi civil társadalmi párbeszéd 13

1. Az EU demokratikus fejlődésének feltérképezése: állásfoglalás a következő jogalkotási ciklushoz

1.1. Az új Európai Parlament és az Európai Bizottság az Európai Unió Tanácsával együtt lesz felelős az EU irányításáért a következő öt évben és azon túl is. A kormányok a versailles-i és granadai nyilatkozatban ismertették álláspontjaikat, míg a polgárok az Európa jövőjéről szóló konferencia (CoFoE) során fejthették ki véleményüket. A konferenciához megfogalmazott ajánlásai nyomán (különös tekintettel a 36. és 39. javaslatra, amelyek célja, hogy az EGSZB egyértelmű szerepet kapjon a részvételi folyamatokban) az EGSZB megszervezte első Civil Társadalmi Hetét, ahol konzultált a polgárokkal – köztük a fiatalokkal –, a szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetekkel. Ennek eredménye megvalósítható lépések átfogó sorozata volt a demokratikus elvek megerősítése és védelme érdekében a következő uniós mandátumidőszak során.

1.2. A jelenleg zajló válságok összefüggésében az EGSZB sürgeti az új Európai Parlamentet és az Európai Bizottságot – amelyek legitimációját a 2024. júniusi választásokon a polgárok szavazata biztosította –, hogy használják fel az Európa jövőjéről szóló konferencia és a Civil Társadalmi Hét során kialakult jövőképet, használják ki az EGSZB-n belüli képviselet sokféleségét az EU nemzetközi pozíciójának megerősítése, az EU intézményi struktúrájának megerősítése, közös értékeink szilárd alapjának megteremtése, valamint gazdaságunk olyan fenntartható jövőbe való irányítása érdekében, amelynek középpontjában egy fejlett, inkluzív szociális modell áll, ami létfontosságú a haladás, az egység és a versenyképesség szempontjából.

1.3. ***Az EGSZB arra kéri az Európai Unió intézményeit, hogy alakítsanak ki egy hatrétegű biztonsági koncepciót, amely a következőket foglalja magában:***

— ***egy olyan EU, amely megvédi polgárait a külső fenyegetésekkel szemben. Ehhez uniós külső politikákra van szükség, amelyek a szilárdabb alapvető jogokra összpontosítanak, és a közös uniós védelempolitikának, valamint a közös külpolitikának köszönhetően hitelesebbé válnak; az EU-nak saját forrásaira is szüksége van, hogy lehetővé tegye a békére, a konfliktusmegelőzésre és -megoldásra irányuló politikái megfelelő működését,***

— ***egy olyan EU, amely megvédi az embereket a belső – elsősorban az egészséggel, a demográfiai változásokkal és a szegénységgel kapcsolatos – kockázatoktól, és amely Európa-szerte hozzáférhető, egyetemes szociális védelmet és jóllétet biztosít,***

— ***egy olyan versenyképes szociális piacgazdaságot garantáló EU, amely a termelékenységet, az innovációt, a minőségi munkahelyeket és a teljes foglalkoztatást biztosító ökoszisztémákra épül, ahol a versenyképesség abban gyökerezik, hogy az EU képes a környezeti fenntarthatóság, valamint a társadalmi és technológiai fejlődés élvonalába kerülni,***

— ***egy olyan EU, amely mindenki számára reziliens gazdaságot teremt azáltal, hogy: biztosítja a tagállamok makrogazdasági politikáinak hatékony összehangolását a polgárok gazdasági jólétének megőrzése mellett; biztosítja az európai vállalkozások fenntartható versenyképességét és megőrzi a vásárlóerőt az infláció elleni hatékony küzdelem mellett; garantálja a pénzügyi integrációt és előmozdítja a pénzügyi oktatást; méltányos adórendszereket alakít ki; harcol a pénzmosás ellen; valamint olyan európai költségvetést dolgoz ki, amely elegendő pénzügyi eszközt biztosít az EU számára politikai céljainak eléréséhez anélkül, hogy bárkit hátrahagyna,***

— ***egy olyan EU, amely biztosítja a párbeszédet, valamint a szociális partnerek, a szervezett civil társadalom és a nyilvánosság részvételét annak érdekében, hogy meg tudjon birkózni napjaink és a közeljövő kihívásaival és átalakító hatásaival. A békével járó előnyöknek el kell érniük társadalmunk valamennyi elemét és csoportját,***

— ***egy olyan EU, amely védelmet nyújt az éghajlatváltozás, a környezetszennyezés és a biológiai sokféleség csökkenésének jelenlegi és jövőbeli kockázataival szemben. Az éghajlati válság az életünket és a megélhetésünket fenyegeti. Az EU-nak lépéseket kell tennie a kibocsátások 2040-ig történő 90 %-os csökkentése, az éghajlatváltozással szembeni reziliencia kiépítése, valamint a természet és a biológiai sokféleség helyreállítása érdekében, hogy az EU-ban és világszerte ne kerüljenek veszélybe az alapvető szükségletekre (élelmiszer, víz, energia, közegészségügy stb.) rendelkezésre álló tartalékok.***

2. Az EU öröksége: a jövőbeli kihívások határozott kezelésének sikere

2.1. Az Európai Unió az egyetemes értékeken, jogokon és a jogállamiságon alapul. Ez, valamint a 80 év béke az európai siker történetének fő eleme. Az európaiak nehéz időkön mentek keresztül – az EU két világháború „gyermeke" –, de a bizonyítékok azt mutatják, hogy a versenytársaiknál vagy a szomszédos országoknál jobb eredményeket értek el. Nem kétséges, hogy létrehozása óta az EU hosszú időn át élvezhette a békét, a gazdasági jólétet és a társadalmi fejlődést.

2.2. A Covid19-világjárvány idején az EU mindenki számára biztosította az oltóanyagokhoz való ingyenes hozzáférést, valamint az élelmiszerek garantált elérhetőségét. A fenntartható környezetre irányuló legambiciózusabb program elfogadásával reagált a gyermekek és a fiatalok éghajlatváltozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kampányára: ez volt az európai zöld megállapodás, amelynek célja, hogy Európa 2050-re klímasemlegessé váljon. Az EU lépéseket tett a megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelem érdekében. Függetlenül attól, hogy székhelyük nagy vagy kis tagállamban található-e, a vállalkozások, a szociális gazdaság szereplői és az önfoglalkoztatók egy 450 millió fogyasztóból álló piachoz férnek hozzá egyenlő esélyekkel, ahol minden gazdasági szereplő stabil környezetben működhet.

2.3. Az EU az a gazdaság, amely a leghatékonyabban védi meg az embereket, célja pedig a tehetségek kiaknázása. Törekszik továbbá a szabadalmak és a regionális termékek oltalmára, és élen jár a digitális gazdaság szabályozásában. Az évek során az EU-hoz csatlakozott valamennyi ország nagyobb mértékben – és gyorsabban – javította életszínvonalát és munkakörülményeit, mint a régió bármely más országa. A személyek szabad mozgásának jogalapú megközelítése kulcsfontosságú a haladás, a méltányosság és az integráció elmélyítésének biztosításához. Az EGSZB arra számít, hogy ugyanez történik majd azon országok esetében is, amelyek hamarosan csatlakoznak az uniós családhoz.

2.4. Ezeket a közös eredményeket már nem lehet magától értetődőnek tekinteni. Az EU most új kockázatokkal, valamint régi és új kihívásokkal néz szembe. Oroszország és Kína feltörekvő gazdaságokkal (pl. a BRIC-országokkal és az Öböl-menti országokkal) való társulása átalakítja a globális geopolitikai környezetet és a gazdasági partnerségeket. Hangsúlyozni kell, hogy az EU-val ellentétben a nem demokratikus országok agresszív, gátlástalan külpolitikát folytatnak, amely figyelmen kívül hagyja az emberi jogokat és a fenntartható fejlődést. Utóbbiak pénzügyi befektetései végérvényesen átalakították a globális pénzügyi struktúrát, és új egyensúlyra törekednek. Ha a populista erők idén újra hatalomra kerülnek, fennáll a veszélye, hogy az Egyesült Államok maga is megszűnhet megbízható partnernek lenni.

2.5. Ezért az EU bizonytalansággal, valamint az ukrajnai és a gázai háborúk által okozott kockázatos helyzetekkel szembesül, és olyan szövetségeseket kell keresnie a világban, amelyek szintén a jogállamiságon alapulnak, és tiszteletben tartják az alapvető jogokat: ezek azok az értékek, amelyek az EU tagállamait összekötik.

2.6. Miután több súlyos gazdasági, egészségügyi és geopolitikai válságot megéltek, a polgárok érzik ezt a bizonytalanságot, és saját – akár európai, nemzeti, regionális vagy helyi – intézményeiknél keresnek védelmet az olyan kedvezőtlen életkörülményekkel szemben, amelyek külső vagy gazdasági kockázatokból, alapvető értékeink elleni támadásokból, egészségügyi veszélyekből vagy a tisztességes jövedelem elvesztéséből adódhatnak.

3. **Az EU mint a béke, a biztonság, a kereskedelem és a fejlődés globális szereplője**

3.1. Az elmúlt néhány évben az EU-nak sikerült leküzdenie a válságokat alapelvei, és tagállamainak szilárd összetartása segítségével. Ezt többek között a tagállamok által határozottan támogatott közös fiskális eszközrendszerének köszönhetően érte el, amely gyors reagálást és cselekvési képességet biztosított.

3.2. A tagállamok önmagukban nem képesek szembenézni napjaink kihívásaival, de egységesen fellépve képesek befolyásolni a jövőt. Az éghajlatváltozás és a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivezetése az EU stratégiai autonómiájára vonatkozó új politikát követel meg, ugyanakkor megváltoztatja a globális hatalmi egyensúlyt, és súlyosbítja a globális konfliktusokat. Az EU-t gyengítő nemzeti szintű reagálás helyett Európának világos jövőképpel és erősebb közös politikai szereppel kell rendelkeznie ebben az új geopolitikai környezetben, hogy hatékonyabban és gyorsabban tudjon reagálni.

3.3. Az EU-nak több területen is növelnie kell polgárai szerepvállalását, és biztonságot kell nyújtania polgárai számára, megvédve őket az alábbiaktól: külső ellenségek; egészségügyi kockázatok és jövőbeli világjárványok; hibrid fenyegetések, valamint a fejlett digitális technológiák helytelen használata vagy az azokkal való visszaélés; a szegénység, a kirekesztés és a megkülönböztetés kockázata, miközben mindenki számára biztosítja a gazdasági és munkalehetőségeket; az éghajlattal és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos vészhelyzetek kockázata; és végül a részvételi demokráciát fenyegető veszélyekkel szembeni védelem a polgárok polgári, politikai és demokratikus életben való aktív részvételének előmozdításával.

3.4. Az EU béketeremtő szerepet tölt be, és ezt meg is kell tartania. Javítani kell az EU diplomáciai kapacitását annak érdekében, hogy az EU közös biztonság- és védelempolitikája a konfliktusok megoldására és megelőzésére irányuló valódi kapacitással párosuljon. Ennek a politikának védelmet kell nyújtania a társadalmak és a demokratikus intézmények destabilizálását célzó külső beavatkozással szemben, és a nemzetközi joggal összhangban új multilateralizmusra kell törekednie. A közös uniós védelempolitikához valódi, teljes értékű közös külpolitikára is szükség van, amely túlmutat a jelenlegi megerősített együttműködésen (azaz a közös kül- és biztonságpolitikán). E célból az EU számára megfelelő anyagi és nem anyagi eszközöket kell biztosítani, beleértve saját forrásait is.

3.5. Az EGSZB a következőket javasolja:

— a béke, a biztonság és a védelem, a globális igazságszolgáltatás és a globális fejlődés előmozdítása a béke érdekében való aktív szerepvállalás révén; a multilaterális rendszer támogatása; a tisztességes verseny biztosítása; a szegénység kezelése; a társadalmi és a civil párbeszéd ösztönzése; a demokrácia, az emberi jogok és egy humánus migrációkezelési rendszer előmozdítása,

— a nagyobb fokú politikai integrációra irányuló munka; fokozott stratégiai autonómia; valamint közös, valódi és teljes értékű külpolitika. E célból az EU-nak egységes álláspontot kell képviselnie a multilaterális intézményekben, és ki kell aknáznia az euro mint stratégiai eszköz nemzetközi szerepét. Az EGSZB a következőket ajánlja: az EU külpolitikájában minősített többségi szavazás bevezetése,

— az EU közös biztonság- és védelempolitikájának megerősítése, beleértve a közös uniós stratégiai és kritikus technológiák és védelmi képességek megerősítését, valamint a hasonlóan gondolkodó partnerekkel való megerősített együttműködést,

— az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjének és fenntartható fejlődési céljainak végrehajtása olyan átfogó uniós stratégiaként, amely a békére, a gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődésre irányul. Ez csak a civil társadalom strukturált és érdemi bevonásával valósulhat meg,

— a nyitott, szabályokon alapuló európai kereskedelempolitika előmozdítása, amely kiegészíti és alátámasztja az alapvető jogokkal és a jogállamisággal kapcsolatos egyéb kulcsfontosságú uniós szakpolitikákat, valamint az éghajlat-, a digitális, az innovációs, a szociális és az iparpolitikát. A kereskedelmi megállapodásoknak az import diverzifikálása révén növelniük kell a rezilienciát, piaci lehetőségeket teremtve az európai vállalatok számára, a biztonság javításával és a geopolitikai kockázatok mérséklésével, ugyanakkor elő kell mozdítaniuk a szociális és környezetvédelmi normák érvényesítését, és globális szinten egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítaniuk a tisztességes verseny érdekében. A kritikus fontosságú nyersanyagokhoz és más inputokhoz – többek között az energiához – e kereskedelmi megállapodások révén kínált további hozzáférés hozzájárulhat a reziliens, fenntartható és felelős uniós ellátási láncok biztosításához,

— a közelmúltban elfogadott, az emberi jogi és környezetvédelmi megfontolásokat bizonyos ellátási láncok és vállalati műveletek szerves részeként előmozdító, a vállalati átvilágításról szóló irányelv kulcsfontosságú szerepének elismerése és hatékony végrehajtásának előírása.

4. **Őrizzük meg értékeinket, az alapvető jogok tiszteletben tartását és a sokféleséget**

4.1. A sokszínűséget megbecsülő és a jogállamiság és az alapvető jogok terén élen járó Európa az összetartó, toleráns társadalom alapját képezi. Az EU-nak állást kell foglalnia a jogállamiság mint alapvető elv mellett, és jó példát kell mutatnia a dezinformáció és a megkülönböztetés elleni küzdelemben. A jogállamiságtól eltávolodó valamennyi országban tapasztalható a nőkkel, az LMBTQIA+ közösségekkel és/vagy a kiszolgáltatott csoportokkal szembeni megkülönböztetés. A jogállamiságért folytatott küzdelem az egyenlőségért, gyermekeink előítéletektől mentes oktatásáért, valamint annak lehetővé tételéért folytatott küzdelem, hogy a fiatalok a fenntartható jövő érdekében az utcára vonulhassanak, és hogy a független újságírók és emberijogvédők élhessenek a véleménynyilvánítás szabadságával. A jogállamiságnak való megfelelésnek gazdasági vetülete is van, amely hatással van a kereskedelmi és beruházási döntésekre, mivel a jogállamiság a vállalatok és a fogyasztók számára stabil és kiszámítható környezetet is biztosít. Az EGSZB sürgeti az EU-t, hogy lépjen fel a jogállamiság tiszteletben tartása érdekében az egész EU-ban és azon kívül is.

4.2. Kulcsfontosságú, hogy a demokrácia, a szolidaritás, az emberi jogok, az egyenlőség, a fenntarthatóság és a jogállamiság alapvető értékei az EU sikerességéről folytatott viták középpontjába kerüljenek. A szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek kulcsszerepet töltenek be ezen értékek fenntartásában és megerősítésében. A polgári részvétel és az aktív polgári szerepvállalás előmozdítására, a civil és szociális párbeszéd támogatására, az emberi jogok védelmére és a demokratikus gyakorlatok javítására irányuló fáradhatatlan erőfeszítéseik felbecsülhetetlen értékű eszközök, amelyek hozzájárulnak az EU erejéhez, rezilienciájához és reprezentativitásához.

4.3. A civil társadalmi szervezetek ezen elvek megőrzésében játszott nélkülözhetetlen szerepének elismerése és hangsúlyozása elsődleges fontosságú, mivel ez valódi mélységet kölcsönöz annak az átfogó európai jövőképnek, amelyre törekszünk.

4.4. Ezért az EGSZB a következőket szorgalmazza:

— az EU-nak lépéseket kell tennie az EU-Szerződés esetleges jövőbeli felülvizsgálatai során annak érdekében, hogy a döntéshozatali mechanizmusok változásainak vizsgálata révén biztosítsa a jogállamiság, az alapvető jogok és a sokszínűség tiszteletben tartását. A demokrácia belső és külső fenyegetésekkel szembeni védelme érdekében támogató civil társadalmi teret kell kialakítani az EU határain belül és kívül, valamint módosítani kell a demokráciavédelmi csomagot a demokratikus intézményeket aláásó kiskapuk megszüntetése érdekében,

— létre kell hozni az európai demokrácia pajzsát a külföldi beavatkozással és dezinformációval szembeni védelem, valamint a demokratikus folyamatok integritásának Unió-szerte történő fenntartása érdekében,

— a migrációs és menekültügyi paktum keretében biztosítani kell, hogy az EU megtalálja az egyensúlyt a hatékony és reális, ugyanakkor egyben humánus és fenntartható migrációkezelés között, előmozdítva az EU-ba való belépés legális lehetőségeit, biztosítva ugyanakkor az EU külső határainak biztonságát és ellenőrzését, a menekültügy jogalapú megközelítését, valamint a migránsok és menekültek munkaerőpiaci befogadását. Mindig garantálni kell az emberi jogok teljes körű tiszteletben tartását és a tagállamok közötti szolidaritást,

— sürgős lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy létrejöjjön az egyenlőségközpontú Unió minden korosztály számára. Ez azt jelenti, hogy meg kell erősíteni a megkülönböztetésmentességre vonatkozó meglévő jogi kereteket, és biztosítani kell azok teljes körű végrehajtását és érvényesítését. Ehhez meg kell erősíteni az egyenlőségért felelős biztos tisztségét is az új biztosi testületben, és biztosítani kell, hogy a testület külön tárcával és megfelelő főigazgatósággal rendelkezzen.

5. **Felkészülés a bővítésre és a reformokra**

5.1. Annak biztosítása érdekében, hogy az európai projekt továbbra is a béke, a jólét és a demokrácia irányába haladjon, valamint hogy hosszú távú stabilitást teremtsünk kontinensünkön, új családtagokat kell befogadnunk a Nyugat-Balkánról és az Oroszországgal szomszédos országokból, például Ukrajnát, Moldovát és Grúziát. Előfordulhat, hogy az EU döntéshozatali folyamatai nem megfelelőek egy 30–35 országból álló Unió esetében. A következő Európai Bizottság fontos feladata lesz az intézmények felkészítése és – szükség esetén – kiigazítása, és ezzel párhuzamosan a tagjelölt országok által az EU alapértékeinek és vívmányainak való megfelelés felé tett előrelépések gondos nyomon követése. Az Európai Parlamenttel szorosan együttműködve a következő Európai Bizottságnak biztosítania kell, hogy minden jövőbeli bővítés mind az uniós polgárok, mind a tagjelölt országok polgárai számára előnyös legyen, és hogy az EU magas szintű fenntarthatósági normái megmaradjanak.

5.2. Emellett az európai beruházási politikák végrehajtása érdekében az uniós költségvetést és az EU saját forrásait ki kell igazítani. A NextGenerationEU terén szerzett tapasztalatok hasznosak lehetnek e tekintetben.

5.3. Ennek a folyamatnak erősítenie kell a szervezett civil társadalom részvételét egyedi szerepet biztosítva a szociális partnereknek, és minden politikai pártnak vállalnia kell, hogy megvédi egyesülési jogát, a véleménynyilvánítás jogát, valamint a sajtó és a média szabadságát, és küzd a tájékoztatás monopóliuma vagy a nyilvános diskurzus manipulálása ellen.

5.4. A kohéziós politika továbbra is az egyik alapvető pillére annak, hogy az Uniót közelebb hozzuk polgáraihoz, és csökkentsük az uniós régiók közötti eltéréseket és az emberek közötti egyenlőtlenségeket. A jövőbeli igényekhez igazított kohéziós politikának továbbra is szilárd beruházási politikának kell maradnia, amely Unió-szerte támogatja a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót, miközben célja az esélyegyenlőség biztosítása, valamint az élet- és munkakörülmények javítása mindenki számára. A kohéziós politika alapelve, miszerint „senkit nem hagyunk hátra”, továbbra is szilárd és érvényes. A civil társadalmi szervezetek készen állnak arra, hogy a partnerség elve, a többszintű kormányzás és a megosztott irányítás révén tovább dolgozzanak a kohéziós célkitűzések elérése érdekében. Különös figyelmet kell fordítani a sajátos jellemzőkkel rendelkező régiókra, például a legkülső régiókra, a hegyvidéki területekre és a szigetekre. A többéves pénzügyi keretnek képesnek kell lennie arra, hogy kezelje a bővítéssel járó kihívásokat, valamint a régiók közötti egyenlőtlenségek kockázatait, amelyeket a biztonsági menetrend a szilárd, megfelelően finanszírozott regionális és helyi kohéziós politikák hiányában okozhat.

5.5. Ezzel összefüggésben az EGSZB kéri, hogy e fontos szakpolitikáért felelős biztos tárcája maradjon meg, és ellenzi, hogy a kohéziós politikát a gazdasági helyreállítás egyszerű eszközévé, illetve a szükséghelyzeti válságok kezelésére szolgáló eszközzé alakítsák át.

5.6. Az EGSZB már jelentős lépést tett a bővítés felé azáltal, hogy a tagjelölt országok civil társadalmi szervezeteinek képviselői ad hoc jelleggel részt vesznek az EGSZB egyes ülésein. Arra ösztönözzük a többi uniós intézményt, hogy kövessék példánkat, és tegyék lehetővé a tagjelölt országok képviselői számára a rendes uniós üléseken való részvételt. Ez látható jele lesz annak, hogy az EU elkötelezett a bővítés folytatása mellett, miközben lehetőséget biztosít az ezen országokból származó polgároknak arra, hogy megismerjék az EGSZB és az EU általános szerepét.

5.7. Az EGSZB a következőket kéri:

— az Európai Parlament kövesse az EGSZB példáját, és szorosabb partnerségek révén – legalább részben – vonja be a tagjelölt országokat az EU mindennapi munkájába,

— az EU kohéziós politikája feleljen meg a jövőbeli igényeknek kiegyensúlyozott és méltányos újraelosztó intézkedésekkel mind a tagjelölt országokban, mind a jelenlegi tagállamok azon régióiban, amelyek a bővítés következtében jobban ki vannak téve a változásoknak,

— az EU fontolja meg a minősített többségi szavazás bevezetésének lehetőségét az uniós csatlakozási folyamatban, legalább az összes közbenső szakaszban, valamint kéri, hogy a döntések nyitottak, átláthatók és a szélesebb nyilvánosság számára hozzáférhetőek legyenek. Határozottabb intézkedéseket kell elfogadni az alapvető jogok érvényesítésére.

6. **Az EU fenntartható és inkluzív növekedésének, versenyképességének és beruházásainak biztosítása**

6.1. Az új geopolitikai valósággal és az egyre összetettebb kihívásokkal szembesülve arra kérjük az uniós intézményeket, hogy határozottan lépjenek fel az EU hosszú távú versenyképességének, jólétének és vezető szerepének biztosítása érdekében a globális színtéren. Az előrejelzések szerint az EU részesedése a világgazdaságból 2050-re közel 15 %-ról mindössze 9 %-ra csökken ([1]). Ezért feltétlenül javítani kell minden olyan politikát, amely elősegíti az EU termelékenységének és fenntartható versenyképességének megerősítését. Az innovációba és a feldolgozóiparba való, a nyitott stratégiai autonómia – például a nettó zéró kibocsátási célt szolgáló ipar, a körforgásos gazdaság, a kritikus fontosságú nyersanyagok, a csipekről szóló jogszabály, valamint a védelmi és stratégiai technológiák – keretében történő beruházások sürgősek, és azokat össze kell hangolni a közös társadalmi és környezetvédelmi célkitűzésekkel, előmozdítva a jövő nemzedékeinek jóllétét.

6.2. Az elmúlt években tapasztalt éghajlatváltozás, szennyezés és a biológiai sokféleség változásai ahhoz vezettek, hogy Európa elkötelezte magát a zöld megállapodás mellett. Az EU-nak sürgősen egy erős zöld és szociális megállapodásra van szüksége, amely a jólléti gazdaságon, valamint az emberek és a bolygó jólétének új koncepcióján alapul, biztosítva az igazságos átmenetet és az emberi jogokon alapuló megközelítést. Azt elkerülendő, hogy ez a kezdeményezés súlyos terhet rójon a vállalatokra, megfelelő és hatékony végrehajtást kell biztosítani a nemzeti szintű reális cselekvési tervek kidolgozása, valamint a vállalkozások, különösen a kkv-k támogatása révén a versenyképesség fenntartása, valamint a teljes és minőségi foglalkoztatás biztosítása érdekében.

6.3. Az uniós kék megállapodás szintén egyike a kulcsfontosságú kiemelt területeknek. Tekintettel a víz alapvető jellegére, valamint a világ és kontinensünk előtt álló jelenlegi és jövőbeli kihívásokra, a vizet prioritásnak kell tekinteni, és az uniós kék megállapodást önálló stratégiai politikaként kell elfogadni, mivel a vízpolitika nem korlátozódhat kizárólag az éghajlat-politikára. A kék megállapodás és a zöld megállapodás részben átfedi egymást, de különböző cselekvési területekkel és megközelítésekkel jellemezhetők. Európa a vízzel kapcsolatos kihívásokat új lehetőségekké alakíthatja át a technológiai fejlődés, a társadalmi haladás, az új munkahelyek, a készségek és a vállalkozások növekedése terén, miközben tiszteletben tartja a környezetet, és mindenki javát szolgálva megőrzi a vízkészleteket.

6.4. Európa hatalmas innovációs potenciállal rendelkezik, ami lehetővé teszi, hogy gazdaságunk globálisan versenyképes legyen. A demográfiai változások, a jövőorientált oktatási rendszerekbe és az új készségekbe való elégtelen beruházások, az egyes ágazatokra jellemző rossz munkakörülmények és a korlátozott mobilitási lehetőségek, amelyek munkaerőhiányhoz vezetnek, nemzeti és regionális szinten egyaránt akadályozzák a méltányos és tartós gazdasági növekedést. A tehetségekért folytatott globális versenyben Európának élen kell járnia azáltal, hogy vonzó életkörülményeket és munkahelyeket kínál anélkül, hogy figyelmen kívül hagyná az EU-n belüli és a harmadik országokból származó agyelszívás kockázatát. Egy idevágó sikeres szakpolitikai kezdeményezéshez holisztikus megközelítésre van szükség, amely e kihívások valamennyi különböző dimenziójával foglalkozik. A munka világában bekövetkező gyors változások követéséhez a szociális párbeszéd fontos eszköz.

6.5. Az EU gazdaságának középpontjában a zökkenőmentesen működő, korszerűsített egységes piacnak kell állnia, amelyben több lehetőség áll a vállalatok, a munkavállalók és általában a polgárok rendelkezésére. Az új technológiákba történő beruházásokat előremutató, stabil szabályozási kerettel kell ösztönözni, amely uniós és nemzeti szinten egyaránt kiszámítható szakpolitikákon alapul. A tagállamoknak és az EU-nak biztosítaniuk kell, hogy az ilyen beruházásokat támogató finanszírozási mechanizmusok kidolgozása során elkerüljék a versenytorzulást.

([1]) PwC (2017), The long view: how will the global economic order change by 2050?.

6.6. E célkitűzések támogatása érdekében az uniós szabályozási keretnek jogbiztonságot és kiszámíthatóságot kell biztosítania, integráltabbnak és következetesebbnek kell lennie a szakpolitikai területeken átívelően, nyitottnak kell lennie az innovatív megközelítésekre, valamint alapértelmezetten digitálisnak kell lennie, egyúttal meg kell előznie a túlszabályozást, és csökkentenie kell az adminisztratív terheket anélkül, hogy sértené az alapul szolgáló jogalkotási célkitűzéseket. A nemzeti kormányok egyre inkább hajlamosak előtérbe helyezni az állítólagos nemzeti érdekeket, ami csökkenti az egységes piac hatékonyságát, és széttöredezetté teszi azt. Az uniós intézmények kötelesek biztosítani az uniós szabályok hatékony végrehajtását, valamint gyorsan és hatékonyan fellépni a szabályokat be nem tartó tagállamokkal szemben. Olyan szabályozási keretre van szükség, amely megfelelő egyensúlyt teremt egyrészt az innováció és a beruházások ösztönzése, másrészt a biztonsággal kapcsolatos mindenfajta aggály kezelése között annak érdekében, hogy teljes mértékben ki lehessen aknázni Európa innovációs potenciáljából származó előnyöket az új tiszta technológiák terén, és biztosítani lehessen a lépéselőnyt a fosszilis tüzelőanyagoktól független, környezetbarátabb iparágak létrehozásával összefüggésben, amelyek így egy integráltabb ökoszisztémává válhatnak, ahol a feldolgozóipar és a szolgáltatások kölcsönösen támogatják egymást.

6.7. Az erősebb, transzformatív és versenyképes ipari bázishoz jelentős beruházásokra van szükség, amelyeket úgy kell finanszírozni, szabályozni és végrehajtani, hogy megőrizzék az egységes piac integritását, és megszűnjenek az EU és nemzetközi partnerei és fő versenytársai közötti növekedési, termelékenységi és innovációs szakadékok. Hatékony iparpolitikát kell végrehajtani, amely versenyképes módon dekarbonizálja iparunkat, megteremti az Unió versenyelőnyét a digitális és a tiszta technológiák terén, diverzifikálja és védi a stratégiai ellátási láncokat, valamint erősíti Európa technológiai és ipari bázisát. Ehhez a politikához támogató, méltányos átállási intézkedésekre van szükség, be kell ruházni a modern közigazgatásba és -szolgáltatásokba, az infrastruktúrába és az általános érdekű minőségi szolgáltatásokba.

6.8. A tagállami köz- és magánberuházásoknak a tagállamok infrastruktúrájának korszerűsítésére kell irányulniuk. Az EU, illetve az egyes tagállamok által finanszírozott közberuházások hatékonyságának biztosítása érdekében minden szinten koordinációra van szükség. Az uniós gazdasági kormányzási keret költségvetési mozgásteret teremthet a beruházások számára, ami viszont innovatív finanszírozási mechanizmusokhoz vezethet a magánszektorral annak érdekében, hogy teljes mértékben ki lehessen aknázni az ilyen beruházások pénzügyi támogatásában rejlő uniós szintű lehetőségeket. Ennek érdekében egy ambiciózusabb, fenntartható finanszírozási keret hatékonyabban garantálhatja, hogy a magánberuházások igazodjanak a közös uniós célkitűzésekhez. Az ambiciózus innovációs és beruházási projektek finanszírozásához hozzájárulna, ha az alternatív finanszírozási formák – például a hitelezési platformok, a befektetésalapú közösségi finanszírozás, a kockázati tőke és a kötvénypiacok – vonzóbbá és könnyen hozzáférhetőbbé válnának minden vállalat és magánszemély számára. A pénzügyi piacok hatékony működése elengedhetetlen a klímasemleges és egyre inkább digitális gazdaságra való átálláshoz, amelynek jellemzője a fenntartható és inkluzív gazdasági növekedés.

6.9. A tőkepiaci unió kiteljesítése kulcsfontosságú a zöld és digitális kettős átállásba történő beruházásokhoz szükséges források mozgósításához, valamint az EU stratégiai autonómiájához. A bankunió elengedhetetlen a valódi gazdasági és monetáris unióhoz, előbbi kiteljesítése pedig növelné az uniós gazdaság pénzügyi stabilitását és rezilienciáját.

6.10. Emellett hatalmas előrelépés tapasztalható a mesterséges intelligencia használata terén, ami hozzájárulhat a termelékenység növeléséhez és javíthatja a munkaszervezési modelleket, ha emberközpontú megközelítést alkalmazva megfelelően kezelik.

6.11. Az EGSZB:

— kéri az új Európai Parlamentet és az Európai Bizottságot, hogy a lehető legjobban használják ki a kapott megbízatást, és hajtsák végre a bolygónk védelmére, a fenntartható gazdasági növekedésbe és versenyképességbe való beruházásra, valamint az EU szuverenitásának a stratégiai területeken történő megerősítésére vonatkozó terveiket a jövő nemzedékeinek jólléte érdekében és a generációk közötti méltányossághoz igazodva. E két intézménynek tovább kell haladnia a társadalmilag igazságos, zöld, kék és digitális átállás és innováció felé vezető úton, biztosítva ezáltal a minőségi munkahelyeket és a rezilienciát az európai projektben,

— támogatja a NextGenerationEU-val kapcsolatos tanulságok levonását, valamint az uniós költségvetés új saját forrásaira vonatkozó jelenlegi javaslatok és kötelezettségvállalások elfogadását egy olyan uniós beruházási eszközzel együtt, amely adott esetben lehetővé teheti, hogy bizonyos kritikus és stratégiai technológiák állami irányítás alá tartozzanak, miközben védik az összes állami és magánberuházót,

— javasolja az európai szociális piacgazdaság modelljének előmozdítását az alábbiak révén: a vállalkozói szellem és az innováció támogatása; beruházás a minőségi oktatásba, képzésbe és készségekbe; az egész életen át tartó tanuláshoz való jog biztosítása, beleértve az átképzést és a továbbképzést is; a magas színvonalú szakmai képesítések támogatása; fenntartható és minőségi munkahelyek teremtése, többek között új munkavégzési formákban; az oktatási és képzési intézmények közötti együttműködés előmozdítása; valamint a minőségi képzéshez való tényleges hozzáférés biztosítása mindenki számára,

— javasolja a meglévő egységes piaci szabályok megerősítését annak érdekében, hogy új lendületet adhassunk a személyek, az áruk, a szolgáltatások, a tőke és az adatok határokon átnyúló mobilitása előtt álló akadályok felszámolásának. Ez különösen fontos, mivel az elmúlt években az egységes piacon a válsággal összefüggő mentességek és a szabad mozgást gátló akadályok megszüntetésének lassulása rontották az egyenlő versenyfeltételeket,

— támogatja a kkv-k létrehozását és fejlesztését azáltal, hogy megvalósítják a „gondolkozz először kicsiben” elvet, stabil jogi keretet biztosítanak, egyszerűsítik a kkv-kat támogató adminisztratív folyamatokat, egyenlő versenyfeltételeket biztosítanak az egységes piacon és megfizethető áron hozzáférést biztosítanak a kkv-knak a megújuló energiához,

— stabil európai iparstratégiát szorgalmaz a szén-dioxid-kibocsátás 90 %-os csökkentésére vonatkozó 2040-es célkitűzés kiegészítése és a minőségi munkahelyek fenntartása érdekében. Ezért az EU fenntartható versenyképességének növelése és biztosítása érdekében stratégiai prioritásként sürgősen szükség van egy átfogó cselekvési tervre, például a javasolt tisztaipar-megállapodásra az uniós zöld megállapodás keretében,

— javasolja, hogy tegyenek lépéseket az uniós mezőgazdasági ágazat fellendítése és a vidékfejlesztés előmozdítása érdekében azáltal, hogy vonzóbbá teszik azt a fiatalok, valamint a kis-, közép- vagy családi gazdaságok és vállalkozások számára, elkerülve ezáltal a vidéki területekről történő elvándorlást. Ezeket a mezőgazdasági termelőket a 2027 utáni időszakra vonatkozó, megfelelően finanszírozott közös agrárpolitikának kell támogatnia, amely védi az európai élelmiszer-termelést és biztosítja annak rezilienciáját. A gazdálkodás és az élénk vidéki közösségek csak akkor lesznek fenntarthatók, ha a gazdasági, társadalmi és környezeti igényeket kiegyensúlyozott módon kielégítik,

— támogatja, hogy a szociális gazdaságról szóló tanácsi ajánlás végrehajtása révén erős szociális gazdaságot alakítsanak ki a társadalmilag felelős üzleti gyakorlatok és a közhasznúság előmozdítása érdekében (lásd az EU szociális gazdaságára vonatkozó liège-i ütemtervet),

— elismeri, hogy az éghajlati válság paradigmaváltást jelent: biztosítani kell a zöld, szociális és kék megállapodások és a kapcsolódó uniós programok egymással összefüggő szakpolitikai területekként történő végrehajtását. Uniós és nemzeti szinten lépéseket kell tenni az éghajlatváltozás következményeinek (árvizek, rossz termés, aszályok stb.) előrejelzésére és költségeinek mérésére. A polgárokat aktív résztvevőként kell elismerni, valamint energiatermelő-fogyasztóként betöltött szerepüket el kell ismerni az éghajlatvédelmi átállásban,

— támogatja az igazságos és méltányos átmenet mindenki számára történő garantálását, amely a következők révén valósul meg: az igazságos átmenetre vonatkozó európai szakpolitikai keret előmozdítása a fenntartható és dekarbonizált gazdaságra való átállás lehetővé tétele érdekében; valamint annak biztosítása, hogy ezek az átállások a szélesebb körű lakosság javát szolgálják, senkit ne hagyjanak hátra, és a generációk közötti kohézión és szolidaritáson alapuljanak. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az igazságos átmenetre vonatkozó szakpolitikai keretet olyan uniós szakpolitikáknak kell kísérniük, amelyek lehetővé teszik a vállalatok számára, hogy méltányos módon legyenek versenyképesek, ugyanakkor fenntarthatóbbá, erősebbé és reziliensebbé váljanak, és – a szociális párbeszéd révén – szerepet játsszanak egy olyan igazságos átmenet biztosításában, amely emberközpontú, de közben védi a természetet és a környezetet, reagál a helyi körülményekre, és megragadja a lehetőségeket,

— üdvözli azt a döntést, hogy a 2026–2032 közötti időszakra 86 milliárd EUR-t különítenek el az EU Szociális Klímaalapja számára. Az uniós éghajlati alkalmazkodási alapon, a Kohéziós Alapon, az Igazságos Átmenet Alapon és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközön keresztül további finanszírozást kell elkülöníteni az éghajlati válság negatív hatásainak enyhítésére, különös tekintettel a legkiszolgáltatottabbakra gyakorolt hatásra,

— hangsúlyozza a munkavállalókkal való konzultáció fontosságát az uniós biztonsági és fenntarthatósági stratégia transzformatív dimenziójának támogatása érdekében, előre jelezve az áttörést jelentő technológiák, például a mesterséges intelligencia hatását is. A munka világában az igazságos átmenet megvalósulásához a szociális partnerek számára minden szinten hatékony konzultációs mechanizmusoknak és megfelelő keretnek kell rendelkezésre állnia – beleértve a szociális párbeszédet és a kollektív szerződéseket is –, az érintett érdekelt felekkel folytatott hatékony civil párbeszéd által kísérve,

— úgy véli, hogy a pénzügyi stabilitás megőrzése, a fogyasztók, a befektetők és a megtakarítók védelme, valamint a szilárd egységes piac megvalósítása érdekében mindenképpen további lépéseket kell tenni a hatékony, integrált tőkepiaci unió és az teljes körű bankunió kialakítása érdekében, amelyek valamennyi tagállamot magukban foglalják. Ennek célja a további harmonizáció és a határokon átnyúló akadályok felszámolása, megőrizve ugyanakkor a hatékony és eredményes szabályozást és felügyeletet.

7. **A biztonság szociális dimenziója: foglalkoztatás, készségek és igazságos átmenet**

7.1. Az EU Tanácsának belga elnöksége alatt elfogadott, 2024. április 16-i La Hulpe-i nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a többszörös kihívások idején az Európai Uniónak minden eddiginél jobban ragaszkodnia kell alapvető értékeihez, az egyenlőséghez és a társadalmi fejlődéshez, amit az EGSZB határozottan támogatott ([2]).

7.2. Az éghajlatváltozással és a demográfiai változásokkal, a digitális és zöld kettős átállással, valamint a globális gazdasági és biztonsági kihívásokkal való szembenézés során az EU szociális dimenziójának a biztonsági menetrendet a magas szinten versenyképes szociális piacgazdasághoz, a fenntartható növekedéshez és a teljes foglalkoztatottsághoz kell kötnie, amelynek célja az élet- és munkakörülmények felfelé irányuló konvergenciája.

7.3. A biztonságba és a védelembe történő beruházások nem hatékonyak, ha a társadalom megosztott. A beruházások és reformok szociális dimenziójának a biztonsági menetrend szerves részét kell képeznie. Az EU gazdasági és társadalmi modelljének, amely továbbra is az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló menetrendjén mint átfogó szakpolitikai kereten alapul, biztosítania kell, hogy a közös valutához kötött egységes piac előnyei méltányos és kiegyensúlyozott módon mindenki javát szolgálják.

7.4. Az új jogalkotási időszak kezdetével az EU-t arra kérjük, hogy kezelje a szociális területen jelentkező sürgős kihívásokat. Az EGSZB úgy véli, hogy prioritásként kell kezelni azon kihívásokat, amelyek veszélyeztethetik a biztonsági menetrend különböző aspektusait, valamint azokat, amelyek mindenkit egyszerre érintenek.

7.5. A szegénység és a társadalmi kirekesztés korcsoportonként jelentősen eltér, és a gyermekek és az idősek a leginkább érintettek. Az energiaszegénység a megélhetési válság miatt nőtt, ami a megfizethető lakhatási lehetőségek csökkenéséhez is vezet. A dolgozói szegénység nőtt azokban az országokban, ahol a vásárlóerő csökkenése miatt a bérek nem zárkóztak fel az infláció mértékéhez. Ez súlyosbítja az emberek közötti egyenlőtlenségeket, és fokozza a társadalom megosztottságát.

7.6. A zöld és digitális kettős átállás új munkahelyeket teremt és új készségeket igényel, de bizonytalanságot teremt a munkavállalók számára, akiknek meg kell felelniük ezeknek az új igényeknek. A szociális párbeszéd segítheti a munkavállalókat és a vállalkozásokat a változások előrejelzésében, azonban ez egyes tagállamokban gyenge a kollektív tárgyalások általi lefedettség alacsony aránya miatt. A munkaerőhiány a következők következménye: demográfiai fejlemények; egyes gazdasági ágazatok vonzerejének hiánya, többek között a rossz munkakörülmények miatt; technológiai átalakulások, a zöld és digitális kettős átállás által teremtett új munkahelyek; valamint a munkaerőpiac szempontjából releváns készségek hiánya a munkaerőnél.

7.7. Regionális különbségek adódnak az egységes piac központi területei és perifériái, valamint a városi és vidéki területek között. Ezeket a különbségeket súlyosbíthatja az eltérő bérdinamika. A vidéki területek döntő fontosságúak a gazdasági és társadalmi kohézió, a mezőgazdaság és a fenntartható élelmiszerrendszerek szempontjából.

7.8. A munkavállalók egészsége és biztonsága továbbra is kihívást jelent, különösen a munkahelyi balesetek és megbetegedések tekintetében. A legjobb technológiák használata segíthet a munkakörnyezet javítását célzó megelőző intézkedésekben.

7.9. A munkanélküliség és a nők kirekesztése egyes országokban drámai méreteket öltött. Előrelépés történt a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség terén, de az a vezetői pozíciók tekintetében még mindig messze nem kielégítő. A megkülönböztetés az uniós jogi keret ellenére is fennáll, és olyan konkrét csoportokat érint, mint a fiatalok, a fogyatékossággal élők, a migráns hátterű munkavállalók és az LMBTQIA+ közösségek. Az idősödő népességnek megfizethető gondozási szolgáltatásokra van szüksége ahhoz, hogy méltóságteljesen élhessen.

7.10. Megfelelő kialakítás esetén a szociális beruházási politikák pozitív hatást gyakorolhatnak a gazdasági növekedésre, a termelékenységre, valamint az inkluzív és fenntartható versenyképességre, ami kulcsfontosságú a jó munkahelyek fenntartásához Európában ([3]), és a fent leírt kihívásokra adott megoldások részét képezi. A szociális jogok európai pillére szerinti reformok és szakpolitikák végrehajtását az EU-nak és tagállamainak közös politikai kötelezettségvállalásként továbbra is végre kell hajtaniuk.

([2]) HL C, C/2024/4056, 2024.7.12., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4056/oj.

([3]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A hosszú távú inkluzív növekedés fellendítése reformok és beruházások révén (HL C, C/2024/3378, 2024.5.31. ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3378/oj) és Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye (a) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – 30 éves a közös piac [COM(2023) 162 final] (b) A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az EU hosszú távú versenyképessége: előretekintés a 2030 utáni időszakra (HL C, C/2024/4056, 2024.7.12., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4056/oj).

7.11. A szubszidiaritás és az arányosság elvét illetően a különböző uniós eszközöket fel kell használni a fent említett kihívások kezelésére egy olyan összetartó társadalom létrehozása érdekében, amely fokozott biztonságot garantál az EU, annak polgárai és gazdasága számára.

7.12. A szociálpolitikákat a kohéziós politikai programok – többek között az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) – jobb felhasználása révén kell támogatni, kibővítve azokat nemzeti finanszírozású és magán társfinanszírozási szakpolitikai kezdeményezésekkel. Nélkülözhetetlen egy uniós szintű holisztikus, összehangolt és integrált szakpolitikai megközelítés. Ez magában foglalhatna egy olyan uniós költségvetést, amely jobban megfelel a szociális követelményeknek, és amelyet a megreformált európai szemeszter és annak társadalmi konvergenciára vonatkozó kerete révén kell megvalósítani, összhangban a szilárd gazdasági, szociális és pénzügyi politikával.

7.13. Emellett a szociális védelmi rendszerek és a szociálpolitikák lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy teljesítsék szociális és emberi jogi kötelezettségeiket. Szociális modellünk az, amely egyedülállóvá teszi az EU-t és megkülönbözteti versenytársaitól. A szociális jogok európai pillérének célja a társadalmi kohézió erősítése és a szegénység elleni hatékony küzdelem, megerősítve, hogy a szociális jogok az uniós szakpolitikák szerves részét képezik, és hogy egyértelmű kapcsolat van a pillér és a szociális kiadásokkal kapcsolatos egyéb uniós eszközök között. A pillér és az európai szemeszter folyamata közötti kapcsolat megerősítése kulcsfontosságú lesz az előrehaladás nyomon követése, valamint a szociálpolitikák megfelelő finanszírozásának és végrehajtásának biztosítása szempontjából.

7.14. A gazdasági kormányzás reformjára vonatkozó felülvizsgált szabályoknak támogatniuk kell a növekedést ösztönző strukturális reformokat és a közberuházásokat, valamint növelniük kell a tagállami tervek iránti felelősségvállalást. Ezek a szabályok nem érinthetik hátrányosan az olyan alapvető szolgáltatásokra fordított közkiadásokat, mint az egészségügyi rendszerek, az oktatás és az igazságszolgáltatás, és nem befolyásolhatják azok minőségét és inkluzivitását. A lehetséges káros hatások ellensúlyozása érdekében az uniós költségvetési mozgástér elengedhetetlen a szociális kiadások stabilizálásához és a beruházások növeléséhez. Az uniós finanszírozású beruházásoknak az európai közjavakat is finanszírozniuk kell, amelyek közül néhányat korábban azonosítottunk. A jól megtervezett szociális beruházások és reformok jelentős megtérülést eredményezhetnek gazdasági növekedés formájában az emberekre és a termelékenységre gyakorolt hatásuk révén, ideértve az erősebb innovációs kapacitást, az új technológiák felhasználását és a foglalkoztatási lehetőségeket. Ezzel párhuzamosan a nemzeti kormányoknak felül kell vizsgálniuk szociális védelmi rendszereiket, és biztosítaniuk kell, hogy azok elegendő forrással rendelkezzenek azokon a területeken, ahol a szociális támogatásra a legnagyobb szükség van. A szociális infrastruktúráknak és hálózatoknak – különösen a szociális védelemmel kapcsolatosaknak – megfelelő finanszírozásra van szükségük.

7.15. E tekintetben alapvető fontosságú, hogy a kormányok egyértelműen állást foglaljanak a nemzeti adórendszerek összehangolásával kapcsolatban az adóalap eróziójának megállítása, az adódömping és az adóelkerülés elleni küzdelem érdekében. Emellett teljes mértékben ki kell használniuk a megnövekedett adóbevételeket az EU gazdasági beruházásokra, valamint a társadalmi és területi kohézióra fordított saját forrásainak növelése érdekében.

7.16. A szociális párbeszéd minden szinten kulcsszerepet játszhat az európai vállalatok növekedésének, termelékenységének, foglalkoztatásának és versenyképességének fokozásában a globális piacokon, miközben hozzájárul a munkavállalók munkakörülményeinek és jóllétének javításához is. A jól működő szociális párbeszéd – többek között a kollektív tárgyalások – szélesebb körű lefedettségének biztosítása továbbra is kihívást jelent a szociális partnerek és a tagállamok számára egyaránt.

7.17. A szociális és civil párbeszéd megerősítése rendkívül fontos ahhoz, hogy az emberek aktív szerepet játsszanak a jelenlegi jelentős átállások kezelésében. A szociális párbeszéd utat nyit a kollektív tárgyalások előtt, csakúgy mint a munkavállalók tájékoztatáshoz, konzultációhoz, valamint fokozottabb részvételhez való jogához a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlatokkal összhangban. Ezekre az eszközökre azért van szükség, hogy a munkahelyeket hozzáigazítsák az új technológiák, a digitalizáció és a mesterséges intelligencia hatásához, valamint hogy naprakésszé tegyék a munkakörülményeket és a munkavállalók jogait, ami magában foglalhatja az uniós intézményekben a lecsatlakozáshoz való jogról jelenleg folyó vitát is.

7.18. Az EGSZB:

— kéri az Európai Bizottságot, hogy kövesse nyomon az összes meglévő kezdeményezés végrehajtását, és szükség esetén terjesszen elő új jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezéseket,

— hangsúlyozza, hogy a szociális jogok európai pillérét továbbra is fel kell használni a társadalmi kohézió és a munkakörülmények javítására irányuló munka irányítására, a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv, valamint a foglalkoztatásra, az oktatásra, a készségekre és a szegénységre vonatkozó 2030-as célok megvalósítására irányuló erőfeszítésekkel párhuzamosan,

— kéri az Európai Bizottságot, hogy a mesterséges intelligencia használatához való alkalmazkodás folyamata során kövesse nyomon az egészségre és biztonságra, a munkaszervezésre és a munkakörülményekre vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályokban már szereplő megoldásokat, és biztosítsa, hogy emberközpontú megközelítést kövessenek (pl. algoritmikus irányítás),

— kéri az Európai Bizottságot, hogy népszerűsítse az európai szociális párbeszéd eredményeit, és támogassa a szociális párbeszéd nemzeti szintű végrehajtását; megjegyzi, hogy az európai szemeszter társadalmi konvergenciára vonatkozó kerete értékes eszköz lenne e tekintetben,

— kéri az uniós intézményeket, hogy ismerjék el és értékeljék a civil társadalmi szervezeteket mint az igazságos átmenet megtervezésének és megvalósításának kulcsszereplőit. A helyi önkormányzatokkal való kapcsolattartásuk, valamint azon képességük révén, hogy a témát kivonják a szakpolitikai színtérből és közvetlenül a közösséggel vitatják meg, a civil társadalmi szervezetek segítik a legkiszolgáltatottabbak és a változásokhoz való alkalmazkodásra kevésbé képes személyek támogatását,

— kéri az uniós intézményeket, hogy a következő többéves pénzügyi keretben gondoskodjanak az európai közjavak – biztonság (pl. az élelmiszerrendszerek, víz, energiaellátás és -elosztás, K+I, információkhoz való hozzáférés és stratégiai infrastruktúra tekintetében), egészségügy, oktatás és jóllét – biztosításának szükségességével összefüggő jövőorientált szociális beruházások megfelelő pénzügyi eszközeiről,

— kéri az uniós intézményeket, hogy a SURE program tapasztalataira építve értékeljék a pénzügyi eszköz szükségességét annak érdekében, hogy külső gazdasági sokkhatások esetén stabilizálják a tagállamok szociális kiadásait,

— kéri az Európai Bizottságot, hogy kövesse nyomon és értékelje a 2025-ben véget érő nemi esélyegyenlőségi stratégiát, és sürgősen kezdje meg az új stratégiával kapcsolatos munkát,

— kéri az Európai Bizottságot, hogy értékelje a többi esélyegyenlőségi stratégia eredményeit, és tegyen megfelelő lépéseket az egyenlőségközpontú Unió további kiépítése érdekében; ez magában foglalhatja egy esélyegyenlőségi főigazgatóság létrehozását az Európai Bizottságon belül,

— kéri az ifjúsági garancia és a hasonló programok, például az ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve – „tűzz célt magad elé, tanulj, fejleszd készségeidet, érvényesülj!") kezdeményezés javítását, amelyek munkalehetőségeket kínálnak a fiatalok számára, beleértve a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalokat is (NEET-fiatalok), valamint a tartós munkanélküliség kezelésére irányuló egyéb programok megerősítésére irányuló lépéseket szorgalmaz. Az európai gyermekgaranciát értékelni kell a célkitűzései elérése terén tett előrehaladás nyomon követéséhez,

— kéri az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy a demográfiai kihívásokkal való megbirkózás érdekében dolgozzanak ki célzott intézkedéseket a munkaerő növelése érdekében, aminek célja az aktív munkaerőpiaci politikák és a szociális párbeszéd által támogatott stabil foglalkoztatás elérése. Az EGSZB szorosan nyomon fogja követni a fizetetlen és színlelt szakmai gyakorlatok betiltására irányuló európai szintű kezdeményezést,

— olyan munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági stratégiákat szorgalmaz, amelyek célja a munkahelyi halálesetek és balesetek számának nullára csökkentése, valamint a foglalkozási megbetegedések elleni küzdelem fokozása. Az új technológiák, többek között a mesterséges intelligencia felhasználásával meg kell erősíteni a megelőző intézkedéseket. E stratégiáknak a munkahelyi digitális és demográfiai változásokból eredő potenciális kockázatokat is figyelembe kell venniük, valamint biztosítékokat kell nyújtaniuk a munkavállalók számára a kórokozóknak vagy veszélyes anyagoknak való kitettséggel és a pszichoszociális kockázatokkal szemben,

— kéri a tagállamokat, hogy megfelelően hajtsák végre a megfelelő minimálbérről szóló irányelvet, amelynek szintén az az egyik célja, hogy minden szinten mozgósítsa a szociális párbeszédet és a kollektív tárgyalásokat. Ez segíteni fogja a munkavállalókat és a vállalkozásokat, különösen a kkv-kat abban, hogy felkészüljenek a zöld és digitális kettős átállás által előidézett változásokra, amelyek számos országban kihívást jelentenek a szociális partnerek számára a kollektív tárgyalások hatóköre tekintetében,

— elismeri a „Your Europe, Your Say!" („A Te Európád, a Te szavad!", YEYS) ([4]) felhívását az éghajlatra káros hatást gyakorló árukra és szolgáltatásokra, például a luxuscikkekre vonatkozó külön adóügyi iránymutatások bevezetésére. Az ilyen adókból származó bevételeket éghajlatbarát kezdeményezések és intézkedések finanszírozására kell fordítani, támogatva az EU fenntartható és zöld gazdaság iránti elkötelezettségét.

8. **Az egészség és a tisztességes életkörülmények biztosítása: szilárd társadalmi dimenzió**

8.1. A Covid19 következményei, az Ukrajna elleni orosz agresszió által okozott energiaválság és az ezek által okozott magas infláció sok ember számára aggodalomra adnak okot. A szegénységi ráta egyes országokban csökkenő tendenciát mutat, míg más országokban – különösen a távoli területeken – nőtt az abszolút szegénység az idősek és a nők körében. Sokkal többet kell tenni Európa azon céljának elérése érdekében, hogy 2030-ig 25 millió embert kiemeljen a szegénységből, ideértve a rendszerszintű szegénység, a gyermekszegénység és a dolgozói szegénység elleni küzdelmet is.

([4]) A „Your Europe, Your Say!" („A Te Európád, a Te szavad!", YEYS) az EGSZB egyik éves ifjúsági rendezvénye. A 2024-es YEYS öt, az ifjúsági képviselők által megfogalmazott és megszavazott kulcsfontosságú ajánlását az összefoglaló jelentés tartalmazza.

8.2. A jelenlegi és jövőbeli társadalmi kihívásoknak való megfelelés érdekében az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjén alapuló megújított társadalmi szerződésre van szükségünk Európa számára a szociális jogok, a nemek közötti egyenlőség, valamint a jobb élet- és munkakörülmények biztosítása érdekében, miközben küzdünk a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen, és fokozzuk a felfelé irányuló konvergenciát az EU-ban ([5]).

8.3. Az EGSZB hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a fogyatékosság szempontját valamennyi uniós szakpolitikában, programban és stratégiában általánosan érvényesítsék. Ez magában foglalja annak biztosítását, hogy a fogyatékossággal élő személyek egyenlő hozzáféréssel rendelkezzenek az oktatáshoz, a foglalkoztatáshoz és a szociális szolgáltatásokhoz. A szakpolitikákat úgy kell kialakítani, hogy felszámolják az akadályokat, és előmozdítsák a fogyatékossággal élő személyek teljes körű befogadását a társadalom minden aspektusába, hozzájárulva ezáltal egy befogadóbb és méltányosabb EU-hoz.

8.4. A demográfiai változások (alacsony születési ráta, idősödő népesség) növelni fogják a minőségi egészségügyi és szociális szolgáltatások iránti keresletet Európában, amelyeknek mindenki számára hozzáférhetőnek kell lenniük. A szociális védelmi rendszereket fenntarthatóvá kell tenni, hogy azok a jövő nemzedékei számára is hasznosak legyenek. Forrásokat kell fordítani a képesítési struktúrákra, valamint annak biztosítására, hogy minden szinten elegendő, motivált, megfelelően javadalmazott és képzett személyzettel rendelkező hatékony közszolgáltatások és közigazgatás álljanak rendelkezésre.

8.5. A Tanács belga elnökségének liège-i nyilatkozata elismerte a mindenki számára megfizethető, tisztességes és fenntartható lakhatást. Az EGSZB kéri, hogy hozzanak létre egy olyan uniós platformot, amely a lakhatásból való kirekesztettség felszámolása érdekében támogatja a nemzeti, regionális és helyi partnerségeket.

8.6. Az európai egészségügyi unió célja, hogy megfizethető, hozzáférhető, jó minőségű megelőző és gyógyító egészségügyi ellátást biztosítson. Az egészségügyi unió a Covid19-világjárványt követően jött létre, és magában foglalja a válsághelyzetekre való felkészültséget, a mentális egészség átfogó megközelítését, a rák elleni küzdelmet, valamint a stratégiai autonómiát és a gyógyszerészeti jogszabályok reformját. A 2024–2029-es időszakra szóló uniós stratégiai menetrendnek az egészségügyre kell összpontosítania, egyrészt az előző mandátumidőszak során elért eredményekre építve, másrészt pedig tovább kell fejlődnie, ideértve a ritka betegségek és azok következményeinek kiemelt kezelését, valamint az együttműködés megerősítését a nemzeti egészségügyi rendszerek széttöredezettségének és az e rendszerek közötti különbségeknek a leküzdése érdekében.

8.7. Az EGSZB:

— felszólít a fenntartható fejlődési célokkal kapcsolatos fellépésre és a szegénység elleni átfogó uniós stratégiára, amelynek magában kell foglalnia a szegénység csökkentésére irányuló, tagállamok közötti összehangolt erőfeszítéseket. E stratégiának egyaránt foglalkoznia kell az azonnali szükségletekkel és a rendszerszintű kérdésekkel, például a jövedelmi egyenlőtlenségekkel és a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés hiányával. A stratégiát össze kell hangolni a szociális jogok európai pillérével, és be kell építeni a tagállamok bevált gyakorlatait a szegénység Unió-szerte történő hatékony és fenntartható csökkentésének biztosítása érdekében,

— támogatja a lakhatásért felelős biztos kinevezését egy külön tárcával és egy megfelelő főigazgatósággal, valamint a szociális lakhatásról szóló európai cselekvési terv formájában egy holisztikus megközelítés alkalmazását a lakhatási válság kezelése érdekében. E cselekvési tervnek forrásokat kell mozgósítania a következő többéves pénzügyi keretben, és megfizethető, tisztességes és fenntartható lakhatást kell biztosítania mindenki számára. Különös hangsúlyt kell fektetni annak elérésére, hogy a lakhatási politikák foglalkozzanak a kiszolgáltatott csoportok, köztük az idősek, a fogyatékossággal élők és az alacsony jövedelmű családok szükségleteivel,

— hangsúlyozza, hogy az energiaellátás általános érdekű szolgáltatásnak minősül. Az uniós szabályozási keretnek meg kell teremtenie a környezetbarát, megfizethető, hozzáférhető és megbízható energiaellátás feltételeit, amint az az energiaunió stratégiájában is szerepel,

— kéri, hogy az Európai Bizottság az új mandátumidőszak alatt hajtsa végre a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló stratégiát, valamint a fogyatékossággal élő személyek jogaival kapcsolatos határozott menetrendet. Az Európai Bizottságnak ezért szakpolitikákra, programokra és jogalkotási munkára vonatkozó kezdeményezéseket tartalmazó cselekvési tervet kell készítenie. E cselekvési tervnek a fogyatékossággal élő személyek befogadásának és a velük való egyenlő bánásmódnak a biztosítására kell törekednie, összhangban a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel,

— felszólít az „Egy az egészség” megközelítés alkalmazására a polgárok jóllétének védelme, a vízhez való hozzáférés, az élelmiszer-biztonság és -önrendelkezés, valamint a fenntartható egészségügyi ellátáshoz és szociális szolgáltatásokhoz mint közjavakhoz való hozzáférés garantálása érdekében,

([5]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: 2023. évi stratégiai előrejelzési jelentés – A fenntarthatóság és az emberek jólléte az európai nyitott stratégiai autonómia középpontjában (HL C, C/2024/4057, 2024.7.12., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4057/oj).

— elismeri a szabadfoglalkozásúak, a kkv-k, más érdekelt felek és a civil társadalmi szervezetek szerepét a helyi közösségek reziliensebbé, méltányosabbá, egészségesebbé, fenntarthatóbbá és társadalmilag igazságosabbá tételében; hangsúlyozza, hogy a környezet aktív megőrzése létfontosságú a fenntartható jövő szempontjából,

— rámutat, hogy az egészségügyi politika nem egy légüres térben létezik; sokkal inkább egy kritikus fontosságú ágazat az EU gazdasága szempontjából az energia, az élelmezésbiztonság és a technológia mellett. Az egészségügyi ellátást ezért szociális közberuházásnak, nem pedig költségnek kell tekinteni. Erőfeszítéseket kell tenni a megelőzésbe és az egészségügyi ellátás hosszú távú fenntarthatóságának garantálásába történő beruházások fokozása érdekében, összhangban az egészséghez való jog fogalmával, amelyet az Európa jövőjéről szóló konferencián prioritásként kezeltek,

— kéri az EU-t, hogy sürgősen tegyen lépéseket a teljes körű európai egészségügyi unió megvalósítása érdekében, és jelentős mértékben ruházzon be együttműködésen alapuló orvosi kutatási projektekbe, amint azt a Covid19-világjárványra reagálva is tették; sürgeti az EU-t, hogy vezessen be cselekvési tervet a ritka betegségekről, és ismerje el, hogy a polgároknak joguk van a jó minőségű, megfizethető és hozzáférhető egészségügyi ellátáshoz, amelyet egy európai egészségügyi garanciában kell rögzíteni,

— hangsúlyozza, hogy paradigmaváltásra van szükség, amely az európai gondozási stratégiára építve elismeri a gondozás értékét társadalmainkban; kéri, hogy fogadjanak el egy európai gondozási garanciát, amely minden rászoruló számára biztosítja a megfizethető és magas színvonalú ellátáshoz való hozzáférést. A garanciának egyaránt támogatnia kell a gondozásra szoruló személyeket és gondozóikat, beleértve a fizetetlen gondozási feladatok nőkre nehezedő terhének enyhítését is,

— kéri továbbá, hogy biztosítsanak kiegészítő uniós finanszírozást a tagállamok támogatására, mivel azok bővítik és javítják a gondozási szolgáltatásokat, valamint javítják a lefedettséget. Az ápolási-gondozási ágazatba való beruházás elengedhetetlen ahhoz, hogy mindenki, különösen a legkiszolgáltatottabbak életminősége javuljon,

— elismeri a gondozás és az ápolási-gondozási munka értékét társadalmunkban, valamint azt, hogy az ápolási-gondozási ágazatban lehetőségeket kínál jó minőségű munkahelyek és tisztességes munkakörülmények teremtésére a házi gondozók – ideértve a háztartási alkalmazottakat is – számára. Lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy új munkavállalókat vonzzanak az egészségügyi ágazatba, és fektessenek be egy képzett, megfelelő készségekkel rendelkező, nemi szempontból kiegyensúlyozott és motivált munkaerőbe, amely magas szintű társadalmi megbecsülésben és megfelelő javadalmazásban részesül. Ezek a lépések döntő fontosságúak lesznek a reziliens és minőségi egészségügyi ellátás biztosításához a tagállamokban,

— hangsúlyozza, hogy a méltóságban töltött időskoron és a nemzedékek közötti szolidaritáson alapuló stratégia felé kell elmozdulni, és felszólít az idősekre vonatkozó európai stratégia kidolgozására,

— tudomásul veszi, hogy a YEYS az egész EU-ban egységesített közös stratégiát szorgalmaz a szexuális és reproduktív jogokra vonatkozóan. Ennek a stratégiának mindenki számára garantálnia kell az átfogó szexuális és reproduktív egészséggel kapcsolatos szolgáltatásokhoz való hozzáférést, előmozdítva a nemek közötti egyenlőséget és biztosítva az alapvető jogokat.

9. **A polgárok részvétele, erős civil társadalmi tér és érdemi civil társadalmi párbeszéd**

9.1. A részvétel az európai demokrácia kulcsfontosságú eleme, amely a polgárok szemében az uniós politikákba vetett bizalom és a politikák legitimitásának előfeltétele. A részvételi demokrácia fogalmát az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 11. cikke rögzíti: ez kimondja, hogy a polgároknak joguk van részt venni az Unió demokratikus életében, és hogy az intézmények vállalják, hogy a lehető legszélesebb körben és legátláthatóbb módon konzultálnak és hoznak döntéseket.

9.2. Az Európa jövőjéről szóló konferencián részt vevő polgárok megkérdőjelezték az uniós döntéshozatalt, és nagyobb rugalmasságot kértek a döntéshozatal és a cselekvés terén, különösen a sürgős globális kihívásokkal való szembenézés tekintetében.

9.3. A polgári felelősségvállalás és a demokratikus folyamat hitelessége fejlesztésének kulcsfontosságú eleme annak biztosítása, hogy az emberek életkortól függetlenül részt vehessenek a polgári életben és hozzájárulhassanak ahhoz. A strukturált részvétel erős rendszere révén a fiatalok innováció, szerepvállalás és elkötelezettség révén hozzájárulhatnak az EU jövőjének alakításához. A független, szabad és reprezentatív civil társadalmi szervezetek biztosítékot jelentenek a demokratikus társadalmak számára, és kulcsszerepet játszanak az uniós politikák kidolgozásában, végrehajtásában és nyomon követésében. A civil társadalmi szervezetek becsatornázzák a kollektív szerepvállalást: ez kiegészíti a polgárok közvetlen részvételének olyan formáit, amelyek közvetítik az egyének véleményét, ellensúlyozva ezáltal az egyes tagállamok által a civil társadalmi tér elnyomására tett kísérleteket.

9.4. A szociális partnerek szervezetei a szervezett civil társadalom alapvető részét képezik. Az elismert szociális partnerek azonban különleges szerepet töltenek be a gazdasági, munkaügyi és szociális politikák alakításában, amelyek előmozdítják az élet- és munkakörülmények felfelé irányuló konvergenciáját a tagállamokban. Ezt minden szinten teljes mértékben el kell ismerni és fenn kell tartani a szociális párbeszéd struktúráiban és folyamataiban, és meg kell különböztetni a civil társadalmi párbeszédtől.

9.5. Az EGSZB aggodalommal veszi tudomásul egyes tagállamokban azokat a fejleményeket, amelyek a civil társadalmi szervezetek mozgásterének szűküléséhez vezettek, holott ezek a szervezetek kulcsszerepet játszanak az alapvető jogok és szabadságok védelmében, valamint a populizmus növekvő hullámának leküzdésében. Az EU-nak továbbra is fel kell lépnie ezekkel a fejleményekkel szemben a 7. cikk szerinti eljárások révén, valamint a jogállamiságot, az igazságszolgáltatási rendszer függetlenségét vagy az alapvető jogokat – például az egyesülési szabadságot vagy a véleménynyilvánítás jogát – tiszteletben nem tartó olyan tagállamok számára elkülönített európai források befagyasztásával, amelyek a nyilvános diskurzus manipulálása érdekében korlátozzák a sajtó és a média szabadságát. A diszkriminatív társadalmak összeegyeztethetetlenek az EU-val, amely a kiegyensúlyozott gazdasági jólétre, a társadalmi haladásra és az inkluzivitásra törekszik.

9.6. A polgárok még soha nem fejezték ki ennyire hangosan, hogy mit akarnak. Az EU döntéshozatala során meg kell hallgatni a véleményüket olyan részvételi és e-demokráciai eszközök révén, mint az európai polgári kezdeményezés, a polgári vitacsoportok és a polgárok politikai elképzeléseinek közösségi kiszervezése.

9.7. Európának biztonságos, határokon átnyúló támogató környezetet kell biztosítania a civil társadalom számára, beleértve a szociális gazdaság szervezeteit is. Minden tagállamban ösztönözni kell és elő kell mozdítani a strukturált civil párbeszédet minden kormányzati szinten.

9.8. Ezért meg kell erősíteni a civil társadalmi párbeszéd mechanizmusait a polgárok szakértelmét felhasználó strukturált és érdemi párbeszéd biztosítása érdekében. A jelenlegi ad hoc és széttagolt megoldások nem megfelelőek, és túl nagy mértékben támaszkodnak az érintett személyek és szolgálatok jóindulatára és személyes kezdeményezéseire.

9.9. Az EGSZB az EU-n belüli szervezett civil társadalom intézményi szószólójaként kulcsszerepet játszik az erős civil társadalmi tér előmozdításában és az érdemi civil társadalmi párbeszéd elősegítésében. Az EGSZB kiterjedt szakértelmével és hosszú múltra visszatekintő tapasztalataival elengedhetetlen hidat képez az uniós intézmények és a különböző civil társadalmi szervezetek között, biztosítva, hogy véleményüket meghallgassák a politikai döntéshozatali folyamatokban. Az EGSZB egyedülálló helyzete lehetővé teszi, hogy előmozdítsa a részvételi demokráciát, és kiálljon a különböző érdekelt felek uniós politikaformálási folyamatba való bevonása mellett. Azáltal, hogy platformot biztosít a konszenzusépítéshez és a párbeszédhez, az EGSZB támogatja olyan inkluzív politikák kidolgozását, amelyek tükrözik a polgárok igényeit és törekvéseit, ezáltal erősítve az uniós kormányzás legitimitását és hatékonyságát.

9.10. Ezért az EGSZB:

— kéri a civil társadalmi szervezetek reziliens társadalmak építésében betöltött szerepének strukturális támogatását civil és szociális párbeszéd révén, és elismeri, hogy a civil társadalmi szervezetek alapvető szerepet játszanak a reziliens, egyenlő és fenntartható társadalmak alulról szerveződő kezdeményezések révén történő előmozdításában. A civil társadalmi szervezeteket nem szabad kizárni az uniós szakpolitikákkal, illetve az Európa és polgárai jövőjével kapcsolatos döntésekből. Ügyelni kell az érdekképviseleti szervezetekkel és a civil társadalommal folytatott nyílt, átlátható és rendszeres párbeszéd fenntartására ([6]). Az EUSZ 11. cikkének hatékony végrehajtása érdekében normákat kell alkalmazni az uniós intézmények által folytatott civil párbeszédre ([7]),

— felszólítja az uniós intézményeket, hogy vállaljanak vezető szerepet, és dolgozzanak ki egy világos cselekvési tervet tartalmazó stratégiát a civil társadalom számára ([8]). Az EGSZB kéri továbbá a civil párbeszéd, illetve a civil társadalmi tér éves eredménytáblájának létrehozását ([9]), amely áttekinti, hogy figyelembe vették-e a civil társadalmi szervezetek konzultációkra adott válaszait. Ezt az eredménytáblát fel lehetne használni a civil párbeszédről szóló kétéves jelentés elkészítéséhez, amely értékeli a civil párbeszédet és a civil társadalmi szervezetek hatékonyságát ([10]),

([6]) Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 11. cikkének (2) bekezdése.

([7]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A civil párbeszéd és a részvételi demokrácia erősítése az EU-ban: további lépések (HL C, C/2024/2481, 2024.4.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj) (1.6. és 5.4. pont).

([8]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A civil párbeszéd és a részvételi demokrácia erősítése az EU-ban: további lépések (HL C, C/2024/2481, 2024.4.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj) (5.1. pont).

([9]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A civil párbeszéd és a részvételi demokrácia erősítése az EU-ban: további lépések (HL C, C/2024/2481, 2024.4.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj) (1.10. pont).

([10]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A civil párbeszéd és a részvételi demokrácia erősítése az EU-ban: további lépések (HL C, C/2024/2481, 2024.4.23., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj) (1.10. pont).

— cselekvésre szólít fel annak érdekében, hogy a fiatalok az EU fenntarthatóbb jövőjének motorjaivá válhassanak, és elismeri, hogy az olyan kihívások, mint az éghajlatváltozás, a digitális átállás és a demográfiai változások prioritást és lehetőséget jelentenek a fiatalok számára az EU-n belüli változások előmozdítására. Teret kell biztosítani strukturált részvételüknek, és hangsúlyt kell fektetni arra, hogy innovációjuk, szerepvállalásuk és elkötelezettségük hogyan alakíthatja az EU jövőjét,

— úgy véli, hogy fontos elismerni és értékelni a civil társadalom által az uniós szakpolitikai döntéshozatal számos kulcsfontosságú szempontjának – többek között a szociális jogok európai pillérének – végrehajtásában játszott fontos szerepet. A civil társadalom alapvető szerepet játszik az EU egyedülálló társadalmi-gazdasági modelljének fenntartásában, valamint a fenntartható növekedés, a társadalmi kohézió és az inkluzivitás előmozdításában,

— úgy véli, hogy az önkéntességet az aktív polgári szerepvállalás kulcsfontosságú megnyilvánulásaként kell elismerni és ünnepelni. Lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy értékeljék és támogassák az önkéntességet mint a polgári részvételt és a részvételi demokráciát támogató polgári fellépés egy formáját, nem utolsósorban azáltal, hogy 2025-öt az önkéntesség európai évének nyilvánítják,

— elismeri a YEYS kérését a fiatalok uniós döntéshozatalban való további szerepvállalására és képviseletére, valamint ifjúsági kvóta létrehozására az európai parlamenti választásokon. Ez biztosítaná, hogy a fiatalokat közvetlenül bevonják Európa jövőjének alakításába, előmozdítva az inkluzívabb és reprezentatívabb demokratikus folyamatot,

— teljes mértékben támogatja a YEYS arra vonatkozó ajánlását, hogy a polarizáció és a dezinformáció kezelése és enyhítése érdekében szilárd jogi keretet kell létrehozni a közösségi médiára vonatkozóan. E keretnek arra kell irányulnia, hogy megvédje a demokratikus folyamatokat, megvédje az embereket a káros tartalmaktól, valamint Unió-szerte tisztességes és tájékoztatáson alapuló közéleti vitákat biztosítson.

9.11. Azáltal, hogy betöltjük szerepünket, biztosíthatjuk, hogy az uniós intézmények jelenlegi jogalkotási ciklusa alatt valamennyi civil társadalmi szervezet nézeteit meghallgassák, és azok legitim szerepet tölthessenek be, ami mindenki javát szolgálja.

Kelt Brüsszelben, 2024. szeptember 18-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Oliver RÖPKE